

СПУСТОШЕНІСТЬ ЧИСЛІВНИКІВ

Шуменко О. А., канд. філол. наук, ст. викл. СумДУ,
Куценко Є., студ. зр. ПР-92

Числівники підлягають апроксимації в художньому дискурсі, що необхідно враховувати при перекладі. Спустошеність числівників детермінується семантизацією понять багато і мало, напр.: Англ. – *To drink as seven lords, four eyes see better than two*; рос. – *идти к черту, один в поле не воин*. При частковій десемантизації числівники виражають якісні ознаки, тобто, вони втрачають квантитативні сть та отримують квалітативні значення. У лічилках, віршах і скоромовках спостерігається «семантична пустота» числівників, напр.: рос. – *Одна нога тут, другая там (дуже швидко), от горшка два вершка (недосвідчена людина); выпить два неполных (зазнати горя)* [1].

Числівник один часто вживається в приказках, напр.: рос. – *одному Богу известно (нікому), один как перст (без рідних), одним ухом слышать (не знати), одного поля ягоды (однакові)*; англ. – *Two minds are better than one*. Числівник два має свої цифрові позначення, а в переносному вживанні (в приказках) має значення кілька. Англійське *two* в своїй еволюції реалізувало невизначене кількісне значення, що підтверджується повторенням семантичного циклу на новому циклі його розвитку, при вираженні кількісної дихотомії мало :: багато, [2, 104], напр.: рос. – *двум смертям не бывать, убить двух зайцев, две шкуры драть, покорный теленок двух маток сосет*; англ. – *To make two ends meet*. Слова, що реалізують ознаки двоїни, відносяться до різних частин мови, але не належать до сфери граматики, ср: англ. – *Double, twin, between, couple, pair*. Числівник три в казках, билинах і віршах виражає ідею гіперболізації, у фраземах цей числівник виражає силу (в три мотузки, в три дуги гнути); далечінь (у царство третє, гнати в три шиї); використання, експлуатацію (в три погібелі гнути, дерти три шкури). Числівник сім реалізує значення невизначеної множинності. У виразах числівник сім вживається для позначення відстані (за сіма морями, на сьомому небі); праці (сім потів зійшло); брехні і нелогічності (сім п'ятниць на тижні).

Отже, спустошеність числівників проявляється не відразу, до цього вони проходять етап семантизації понять багато і мало. При повній десемантизації числівники номінують якісні ознаки.

1. Баранцев К. Т. Фразеологічний словник англійської мови / К. Т. Баранцев. – К.: Радянська школа, 1956. – 389 с.
2. Швачко С. О. Квантитативні одініці англійської мови: перекладацькі аспекти: [посібник] / С. О. Швачко. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 128 с.

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, м. Суми, 19-20 квітня 2013 р. / Відп. за вип. В.В. Опанасюк. — Суми : СумДУ, 2013. — Ч.1. — С. 76.